

Josip Murn- Aleksandrov

Mnogi ga označujejo za najslavnejšega slovenskega impresionista, saj s svojimi svobodnimi verzi, novim ritmom in rimo postane utemeljitelj Moderne na Slovenskem.

Njegova poezija je izrazito lirski, v njegovih pesmih je moč najti predvsem opevanje čustev, razpoloženj ter misli.

S svojo izpovedjo trenutnega razpoloženja, opisom bežnega trenutka svojega življenja ter z nekoliko posebnim 'slikanjem' barv in glasov, sodi med vrh impresionistov slovenskega slovstva.

Čeprav mu danes pripisujemo veliko slavo in spoštovanje, v svojem času, zlasti med sodobniki, ni bil ravno priljubljen. Veliko jih trdi, da bi za želen uspeh moral Murn v svojih delih raje izkazovati spoštovanje predhodnikom ter slediti pravilom in oblikam tistih, ki so se uveljavili v svetu književnosti pred njim.

Murnovo poezijo gradijo predvsem mehke, nežne impresije o enkratnosti ter minljivosti človeka.

Druge teme so predvsem čustvene, razpoloženijske, življenjsko izpovedne ter ljubezenske. V teh je največ opevana nedosegljiva Alma Aouvanova, kateri je poklonil cikel Noči.

V Aleksandrovih delih je zaznati grenke spomine na otroštvo, ki je bilo zaznamovano s tragično usodo. Morda ravno od tu izhaja duh za bivanjsko problematiko, ki ji je značilna predvsem pesnikova odtujenost in občutek samote.

V veliko Murnovih pesnitvah lahko razberemo, da se pesnik težko znajde med ostalimi ljudmi.

Morebitne posledice so tako intenzivno doživljanje sebe, labilnost pesnika ter usodna zamejenost na predmetni svet ter naravo.

V svojih kmečkih pesmih Murn zamenja pesimizem sodobnega sveta za lahkotnejši in bolj vesel ritem, ki kljub optimističnemu tonu vseeno skriva občutek osamljenosti, obupom nad življenjem, ponekod celo slutnjo smrti. S poezijo slednje tematike, je v zgodovino slovenske književnosti vpletel značilnosti simbolizma.

Očitno se je pesnik zavedal svoje drugačnosti, saj jo je v pismu Cankarju skušal odkrito razložiti.

Priznal je, da je njegova lirika predvsem posledica trenutka inspiracije in ne vztrajno, trajajoče duševno stanje, ki je do tedaj grenila dušo romantikov.

Murn je bil mnenja, da je življenje le niz zaporednih trenutkov, ki so odvisni od trenutnega razpoloženja. Vsi naj bi bili tako odvisni od skrivnostne, nerazložljive logike.

V nasprotju od Ketteja, ni želel videti smisla in sreče v življenju, namesto tega obračal vase in se povpraševal po smislu 'biti'. V svojih pesnitvah opeva minljivost in brezkončnost, ki v njemu rojevata obup, praznoto in nemoč nad vodenjem lastnega življenja. Trdi, da življenjskega smisla ni moč spoznati in se s tem v nekih primerih poda v globok pesimizem, kjer se ponekod dotika celo meje absurdnega. Njegova dela je težko popolnoma analizirati, saj je zanj značilno stalno prehajanje razpoloženijskega stanja v življenjsko izpoved.

Morda je Murn svojo negotovost, zmedenost in notranjost želel ponazoriti s ptico v pesmi Trenutek, ki jasno razloži Murnovo vrednotenje impresivnega trenutka kot osnove doživljanja.

Trenutek

Tam v daljavi, ne ve se, kam ptič leti,
Tam v nižavi, ne ve se, kam se spusti
Na skrivaj;
Tako v duši lep trenutek zbeži
In ne vemo, kam, kje se zbudi
Še kedaj